Valiokunnan mietintö TaVM 4/2026 vp─ HE 7/2026 vp

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 7/2026 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Katariina Särkänne, työ- ja elinkeinoministeriö
- vanhempi varautumisasiantuntija Timo Vapalahti, Huoltovarmuuskeskus
- Vice President Mika Myötyri, Gasgrid Finland Oy
- energia- ja päästökauppa-asiantuntija Heikki Vierimaa, Metsäteollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Energiateollisuus ry
- Suomen Kaasuyhdistys ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annettua lakia.

Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin väliaikaisesti säännökset EU:n kaasun toimitusvarmuusasetuksen mukaisesta lisävarastointivelvoitteesta.

Esityksen tarkoituksena on jatkaa lakiin jo aikaisemmin vuoden 2025 loppuun voimassa olleen määräaikaisen lisäyksen voimassaoloa vuoden 2027 loppuun. Samalla sääntelyä joustavoitettaisiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa ja olemaan voimassa 31 joulukuuta 2027 saakka.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä ehdotetun lainmuutoksen tarkoituksena on kaasun määräaikaisen lisävarastointivelvoitteen voimassaolon jatkaminen. Asian taustalla on Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaa vastaan seurannut kaasun toimituskriisi ja hinnannousu, johon vastattiin ottamalla käyttöön unionin laajuinen kaasun varastointivelvoite. Kaasun varastointivelvoite säädettiin alun perin määräaikaisesti 31.12.2025 asti voimassa olevaksi, mutta sääntelyn voimassaoloa on EU:n tasolla jatkettu vuoden 2027 loppuun asti.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kaasun lisävarastointivelvoitteen kansallista toimeenpanoa jatkettavaksi vuoden 2027 loppuun asti. Ehdotettu sääntely on keskeisiltä osin aiemman kaltainen, mutta nyt ehdotetussa laissa velvoitteen täyttämisen ajankohtaa on joustavoitettu taustalla olevaa EU-sääntelyä vastaavasti siten, että velvoite tulee täyttää 1.10.—1.12. välisenä aikana, siinä missä aiempi velvoite tuli täyttää 1.11. mennessä. Ehdotetun joustovaran on katsottu tukevan lain aiheuttamien kustannusten hallintaa ja varastojen optimaalista käyttöä.

Suomella ei ole maanalaisia kaasuvarastoja, joissa lisävarastointivelvoite tulee toteuttaa, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että todennäköinen varastoinnin sijaintipaikka on Baltiassa Balticconnector-siirtoyhteyden takana. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että varastoidun kaasun saamiseen käytettäväksi Suomeen liittyy tämän vuoksi myös siirtoyhteyteen kohdistuvia riskejä. Toisaalta lisävelvoitevarastoinnista poiketen ns. perinteinen velvoitevarastointi on mahdollista suorittaa maanpäällisissä varastoissa, ja tältä osin polttoainejakeina hyväksytään myös öljy ja LNG. Talousvaliokunta kiinnittää toimitusvarmuuden kannalta huomiota erityisesti LNG-tuontikapasiteetin merkitykseen.

Kaasumarkkina on jo muuttunut merkittävästi varastointivelvoitteen laatimisen jälkeen. Kaasun kysyntä Euroopassa on pienentynyt ja markkinaan on syntynyt kysyntäjoustoa vaihtoehtoisten raaka- ja polttoaineiden hyödyntämismahdollisuuksien kautta. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa onkin kiinnitetty huomiota myös siihen, että pitkälle historiatietoihin pohjautuva kaasun varastointivelvoite vastaa huonosti kaasun käyttöä vähentäneiden yritysten nykytilanteisiin. Samoin on esitetty yrityksille jyvitettävän velvoitteen laskennassa käytettävän ajanjakson lyhentämistä ehdotetusta viidestä vuodesta kolmeen vuoteen. Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella ehdotus perustuu taustalla olevan EU-sääntelyn asettamaan, kansallisen velvoitteen viiden viimeisen vuoden tarkastelujaksoon. Valiokunta pitää tärkeänä arvioida asiaa tulevien varastointivelvoitteita koskevien EU:n ja kansallisen tason sääntelyuudistusten valmistelun yhteydessä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota myös ns. sektori-integraation syvenemiseen Suomessa. Tällä tarkoitetaan energiajärjestelmän eri osa-alueiden, kuten sähkön, lämmön, kaasun ja liikenteen, muodostamaa älykästä kokonaisuutta, jolla voidaan tasapainottaa kulutus- ja tuotantopiikkejä, hyödyntää uusiutuvan energian ylijäämää ja edistää hiilineutraaliustavoitteita. Jatkossa varastointivelvoitteita kehitettäessä tulee kiinnittää huomiota myös vaihtoehtoisten polttoaineiden merkitykseen ja huomioida se, ettei velvoitteilla aiheuteta perusteetonta haittaa tai kustannuksia toimijoille, jotka kykenevät vaihtamaan kaasun toiseen poltto- tai raaka-aineeseen.

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2026 vp

Talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 7/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen.*

Helsingissä 6.3.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Vilhelm Junnila ps
varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Hilkka Kemppi kesk
jäsen Miapetra Kumpula-Natri sd
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Oras Tynkkynen vihr
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen